

V Bruselu dne 15.12.2020
SWD(2020) 347 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

[návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 347/2013]

{COM(2020) 824 final} - {SEC(2020) 431 final} - {SWD(2020) 346 final}

Souhrnný přehled
Posouzení dopadů revize hlavních směrů pro transevropské energetické sítě (nařízení TEN-E)
A. Potřeba opatření
V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?
Stávající nařízení TEN-E zavedlo nový přístup k přeshraničnímu plánování infrastruktury, který sdružuje zúčastněné strany v rámci regionální spolupráce s cílem určit a pomoci realizovat projekty společného zájmu, které nejvíce přispívají k vnitřnímu trhu s energií, bezpečnosti dodávek a udržitelnosti. Rovněž vyžaduje, aby členské státy zjednodušily postupy udělování povolení pro projekty společného zájmu, a stanoví podmínky pro přístup k financování z Nástroje pro propojení Evropy. Z hodnocení stávajícího nařízení TEN-E vyplynulo, že ačkoli cíle stávajícího nařízení zůstávají z velké části platné, jejich zaměření na cíle pro roky 2020/2030 je třeba posílit, aby odráželo nové politické souvislosti a cíl klimatické neutrality do roku 2050 v rámci Zelené dohody pro Evropu. Vedle nových politických souvislostí a cílů byl v posledním desetiletí zaznamenán rychlý technologický rozvoj. Byly zjištěny tyto dva hlavní problémy: 1) typ a rozsah rozvoje přeshraniční infrastruktury nejsou plně v souladu s cíli energetické politiky EU, zejména pokud jde o Zelenou dohodu pro Evropu a cíl v oblasti klimatické neutrality, a 2) prodlevy v provádění projektů. Zvýšený cíl v oblasti klimatu do roku 2030 a cíl týkající se klimatické neutrality v rámci Zelené dohody pro Evropu a Čisté planety pro všechny vyžadují důkladnou transformaci evropského energetického systému, a to jak na straně nabídky, tak na straně poptávky. To znamená, že musí existovat infrastruktura, která podpoří tuto evropskou transformaci energetiky, a to včetně rychlé elektrifikace se zdvojnásobením podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, prudkého nárůstu využívání plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů, integrace energetického systému a většího využívání inovativních řešení. Ne všechny kategorie infrastruktury relevantní pro transformaci energetiky jsou v současné době způsobilé pro status projektu společného zájmu (např. vodík) a některé dostatečně neodrážejí technologický vývoj (např. inteligentní sítě). Zpoždění při provádění prioritních projektů, které byly označeny za nezbytné k dosažení cílů politiky EU v oblasti klimatu a energetiky, by ohrozila požadovanou urychlenou změnu energetického systému. Provádění klíčových infrastrukturních projektů stále trvá příliš dlouho. V roce 2020 bylo 27 % projektů společného zájmu v oblasti elektřiny zpožděno v průměru o sedmáct měsíců oproti původně plánovanému datu uvedení do provozu.
Čeho by mělo být dosaženo?
Obecným cílem je usnadnit včasný rozvoj dostatečných energetických infrastruktur v celé EU a v jejím sousedství, aby bylo možné splnit cíle EU v oblasti energetiky a klimatu v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu, zejména pokud jde o cíle do roku 2030/2050, a to včetně cíle klimatické neutrality, jakož i integrace trhu, konkurenceschopnosti a bezpečnosti dodávek energie při nejnižších nákladech pro spotřebitele a podniky. Mezi konkrétní cíle patří: 1) umožnit určení přeshraničních projektů a investic v celé EU a se sousedními zeměmi nezbytných pro transformaci energetiky a dosažení cílů v oblasti klimatu, 2) zlepšit plánování infrastruktury pro účely integrace energetického systému a elektrizačních soustav na moři, 3) zkrátit povolovací řízení pro projekty společného zájmu, aby nedocházelo ke zpožděním u projektů, které usnadňují transformaci energetiky, a 4) zajistit vhodné využívání nástrojů pro sdílení nákladů a regulačních pobídek.
Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?
Pro rozvoj přeshraniční energetické infrastruktury je nezbytný rámec spolupráce mezi členskými státy na

úrovni EU. Předpisy a opatření jednotlivých členských států nejsou dostatečné k realizaci těchto projektů infrastruktury. Z ekonomického hlediska lze rozvoje energetické sítě nejlépe dosáhnout, pokud se plánuje z evropské perspektivy a zahrnuje opatření na úrovni EU i jednotlivých členských států při současném respektování jejich příslušných pravomocí. Hodnocení stávajícího nařízení TEN-E potvrdilo, že nařízení TEN-E jasně přineslo přidanou hodnotu ve srovnání s tím, čeho by bylo možné dosáhnout pouze na vnitrostátní nebo regionální úrovni.

B. Řešení

Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována? Pokud ne, proč?

Zvažovány byly různé možnosti politiky týkající se těchto otázek:

A) OBLAST PŮSOBNOSTI

- Inteligentní elektrorozvodné sítě a skladování elektřiny
- Plynárenská infrastruktura, vodíkové sítě a technologie přeměny elektřiny na plyn
- Projekty se třetími zeměmi (projekty společného zájmu)

B) SPRÁVA / PLÁNOVÁNÍ INFRASTRUKTURY

- Soustavy pro energii z obnovitelných zdrojů na moři
- Meziodvětvové plánování infrastruktury

C) POVOLOVÁNÍ

- Urychlení dokončení povolovacích řízení
- Jednotné kontaktní místo pro rozvoj elektrizační soustavy na moři

D) REGULAČNÍ PŘÍSTUP

- Zahrnutí úplných investičních nákladů

Ze srovnání možností vyplývá, že k dosažení stanovených cílů nedostačuje žádná jednotlivá možnost. Zdá se, že nejvhodnějším nástrojem k dosažení daných cílů přiměřeným způsobem je balíček upřednostňovaných možností politiky, který je podrobně popsán ve zprávě o posouzení dopadů.

Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?

Pokud jde o oblast působnosti stávajícího rámce, mnoho zúčastněných stran poukázalo na nezbytnou aktualizaci inteligentních elektrorozvodných sítí. Zatímco několik skupin zúčastněných stran, které zastupují především provozovatele přenosových soustav a průmyslová sdružení, považovalo začlenění nových plynárenských infrastruktur za důležité, zejména nevládní organizace působící v oblasti životního prostředí vyjádřily v tomto ohledu spíše smíšenou podporu. Pokud jde o správu a plánování infrastruktury, zúčastněné strany nevyjádřily konkrétní názory na budoucí režim plánování infrastruktury na moři a podpořily úpravy povinností v oblasti plánování infrastruktury a posílily posuzování udržitelnosti. Pokud jde o povolování, zúčastněné strany poukázaly na obtíže spojené se složitým a zdoluhavým povolovacím postupem pro projekty na moři, které zahrnují několik jurisdikcí, a žádaly zjednodušení povolovacího postupu.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Posouzení dopadů do značné míry vychází z kvalitativního přístupu. Vzhledem k nedostatku údajů specifických pro jednotlivé projekty, zejména u nových kategorií infrastruktury, nebylo možné

kvantifikovat dopady všech možností. Navrhované změny navíc představují především postupné zlepšování stávajícího rámce, který patrně funguje poměrně dobře.

Prizpůsobení oblasti působnosti nástroje zajištěním souladu kategorií infrastruktury s cílem klimatické neutrality sníží emise skleníkových plynů za podpory optimálního a účinného plánování integrované infrastruktury, které rovněž minimalizuje možné dopady na životní prostředí. Zrychlený povolovací postup rovněž umožní rychlejší provádění klíčových projektů, a zajistí tak socioekonomické přínosy a přínosy pro životní prostředí.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?

Nařízení TEN-E vytváří podpůrný rámec pro transevropskou energetickou infrastrukturu tím, že stanoví postup pro výběr projektů společného zájmu, které pak mohou využívat ustanovení usnadňující jejich provádění. Nařízení TEN-E jako takové neukládá hospodářským subjektům povinnosti ani náklady, ale stanoví požadavky na předkladatele projektů společného zájmu, zejména provozovatele přenosových soustav a provozovatele distribučních soustav, kteří se rozhodnou požádat o status projektu společného zájmu a na něž se následně vztahují určité povinnosti, zejména v podobě povinností v oblasti monitorování a podávání zpráv. Kromě toho nařízení TEN-E stanoví povinnosti příslušných vnitrostátních orgánů a regulačních orgánů, pokud jde o povolování, regulační pobídky a účast veřejnosti, jakož i povinnosti provozovatelů sítě, pokud jde o dlouhodobé plánování sítě. Spotřebitelů se týkají zejména síťové sazby určené k financování investic do regulační báze aktiv (RAB). Cílené využívání nástroje TEN-E ve spojení se selektivní podporou z Nástroje pro propojení Evropy může pomoci tyto náklady pro spotřebitele zmírnit a zároveň minimalizovat riziko „uvízlých“ aktiv.

Jaké budou dopady na malé a střední podniky a na konkurenceschopnost?

Nebyly zjištěny žádné přímé dopady, pokud jde o dodržování předpisů nebo administrativní náklady pro malé a střední podniky. Malé a střední podniky by mohly těžit ze zvýšené konkurenceschopnosti v těch technologických oblastech, které jsou zahrnuty nebo posíleny v budoucím rámci TEN-E (např. odvětví výroby energie z obnovitelných zdrojů na moři, digitální služby nebo vodík).

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Větší koordinace a zefektivnění stávajících struktur v rámci příslušných orgánů členských států odpovědných za výběr a provádění projektů společného zájmu přinese další zefektivnění.

Očekávají se jiné významné dopady?

Náklady na dodržování předpisů se sníží v důsledku navrhovaných opatření v rámci programu REFIT, jako je zjednodušení povinností v oblasti podávání zpráv, účinnější monitorování a vyvázání z požadavků předběžných konzultací, pokud je již zahrnují vnitrostátní předpisy, a to na stejné nebo vyšší úrovni jako nařízení TEN-E.

Proporcionalita?

Balíček upřednostňovaných možností politiky je považován za přiměřený.

D. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?
Přezkum účinnosti nových právních předpisů by mohl proběhnout v roce 2026, kdy by měl být ukončen druhý výběrový proces pro projekty společného zájmu podle nového rámce.